

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧУГУЄВО-БАБЧАНСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
протокол засідання № 1
від « 28 » серпня 2024 року

ВВЕДЕНО В ДІЮ
наказом директора
№ 60
від « 30 » серпня 2024 року
Валерій СОЛОДОВНИК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО РОЗРОБКУ ІНСТРУКЦІЙ З ОХОРОНИ ПРАЦІ
В ЧУГУЄВО-БАБЧАНСЬКОМУ ЛІСОВОМУ
ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

I. Загальні положення

1.1 Положення про розробку інструкцій з охорони праці Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу (надалі - Положення) розроблено відповідно до Наказу Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.1998 року № 9 «Про затвердження Положення про розробку інструкцій з охорони праці» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства соціальної політики від 30.03.2017 №526).

1.2. Положення встановлює вимоги до змісту, побудови і викладу інструкцій з охорони праці (далі - інструкції), визначає порядок опрацювання та введення в дію нових, перегляду та скасування чинних інструкцій. Вимоги цього Положення є обов'язковими для Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу (надалі - коледж).

1.3. Інструкції, що діють в коледжі, належать до нормативних актів про охорону праці, чинних у межах коледжу. Такі інструкції розробляються на основі чинних державних, міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці, примірних інструкцій та технологічної документації закладу з урахуванням конкретних умов закладу та вимог безпеки, викладених в експлуатаційній та ремонтній документації підприємств-виготовлювачів обладнання, що використовується в даному закладі. Вони затверджуються директором і є обов'язковими для дотримання працівниками відповідних професій або при виконанні відповідних робіт в коледжі.

Інструкції затверджуються директором коледжу і є обов'язковими для дотримання працівниками відповідних професій або виконавцями відповідних робіт в коледжі.

1.4. Інструкції повинні містити тільки ті вимоги щодо охорони праці, дотримання яких обов'язкове самими працівниками. Порушення працівником цих вимог повинно розглядатися як порушення трудової дисципліни, за яке до нього може бути застосовано стягнення згідно з чинним законодавством.

1.5. Організація вивчення інструкцій працівниками забезпечується згідно з Типовим положенням про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженим наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 №15.

1.6. Постійний контроль за додержанням працівниками вимог інструкцій покладається на інженера з охорони праці коледжу.

II. Зміст і побудова інструкцій

2.1. Інструкціям, що розробляються і затверджуються в закладі, присвоюються порядкові номери службою охорони праці закладу. У назві інструкції стисло вказується для якої професії або виду робіт вона призначена, наприклад: «Інструкція з охорони праці для електрозварника», «Примірна інструкція з охорони праці при роботі з ручним електроінструментом».

У назві інструкції стисло вказується, для якої професії або виду робіт вона призначена.

2.2. Включенню до інструкцій підлягають загальні положення щодо охорони праці, та організаційні і технічні вимоги безпеки, що визначаються на основі:

- чинного законодавства України про працю та охорону праці, стандартів, правил, інших нормативних та організаційно-методичних документів про охорону праці;
- аналізу документів з охорони праці стосовно відповідного виробництва професії (виду робіт);
- характеристики робіт, що підлягають виконанню працівником конкретної професії відповідно до її кваліфікаційної характеристики;
- вимог безпеки до, виробничого обладнання, інструментів і пристроїв, що застосовуються при виконанні відповідних робіт;

- вимог безпеки до інструментів і пристроїв, що застосовуються при виконання відповідних робіт;

- виявлення небезпечних і шкідливих виробничих факторів, характерних для даної професії (виду робіт) як при нормальному протіканні процесу, так і при відхиленнях від оптимального режиму, визначення заходів та засобів захисту від них, вивчення конструктивних та експлуатаційних особливостей і ефективності використання цих засобів;

- аналізу обставин і причин найбільш імовірних аварійних ситуацій, нещасних випадків та професійних захворювань, характерних для даної професії (виду робіт);

- вивчення передового досвіду безпечної організації праці та виконання відповідних робіт, визначення найбезпечніших методів та прийомів їх виконання.

2.3. Вимоги інструкцій викладаються відповідно до послідовності технологічного процесу з урахуванням умов, у яких виконується даний вид робіт.

2.4. Інструкції повинні містити такі розділи:

- загальні положення;
- вимоги безпеки перед початком роботи;
- вимоги безпеки під час виконання роботи;
- вимоги безпеки після закінчення роботи;
- вимоги безпеки в аварійних ситуаціях.

2.5. Розділ «Загальні положення», повинен містити:

- відомості про сферу застосування інструкції;
- загальні відомості про об'єкт розробки: визначення робочого місця працівника даної професії (виду робіт) залежно від тривалості його перебування на ньому протягом робочої зміни (постійне чи непостійне);

- коротка характеристика технологічного процесу та обладнання, що застосовується на цьому робочому місці;

- умови і порядок допуску працівників до самостійної роботи за професією або до виконання відповідного виду робіт (вимоги щодо віку, стажу роботи, статі, стану здоров'я, проходження медоглядів, професійної освіти та спеціального навчання з питань охорони праці, інструктажів, перевірки знань з питань охорони праці тощо);

- вимоги правил внутрішнього трудового розпорядку, що стосуються питань охорони праці для даного виду робіт або професії, а також відомості про специфічні особливості організації праці і технологічних процесів та про коло трудових обов'язків працівників даної професії (що виконують даний вид робіт);

- характеристику основних небезпечних та шкідливих виробничих факторів для даної професії (виду робіт), особливості їх впливу на працівника; перелік видів спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту, що належать до видачі працівникам даної професії (виду робіт) згідно з чинними нормами, із зазначенням стандартів або технічних умов на них;

- вимоги санітарних норм і правил особистої гігієни, яких повинен дотримуватись працівник під час виконання роботи.

2.6. Розділ «Вимоги безпеки перед початком роботи», повинен містити:

- порядок приймання зміни у випадку безперервної роботи, в тому числі при порушенні режиму роботи виробничого обладнання або технологічного процесу;

- порядок підготовки робочого місця та засобів індивідуального захисту;

- порядок перевірки справності обладнання, інструменту, захисних пристроїв, освітлення, знаків безпеки, первинних засобів пожежогасіння, виявлення видимих пошкоджень захисного заземлення (занулення) тощо;

- порядок повідомлення директора коледжу, або його заступника директора з адміністративно-господарської роботи про виявлені несправності обладнання, пристроїв, пристосувань, інструментів, засобів захисту тощо;

2.7. Розділ «Вимоги безпеки під час роботи», повинен містити:

- відомості щодо безпечної організації праці, про прийоми та методи безпечного виконання робіт, правила використання технологічного обладнання, пристроїв та інструментів, а також застереження про можливі небезпечні, неправильні методи та прийоми праці, які заборонено застосовувати;
- правила безпечного поводження з вихідними матеріалами що становлять небезпеку для працівників;
- вказівки щодо порядку утримання робочого місця в безпечному стані;
- можливі види небезпечних відхилень від нормального режиму роботи обладнання та технологічного регламенту і способи їх усунення;
- вимоги щодо порядку утримання робочого місця в безпечному стані;
- вимоги щодо використання засобів індивідуального та колективного захисту від шкідливих і небезпечних виробничих факторів;
- умови за яких робота повинна бути припинена (технічні, метеорологічні, санітарно-гігієнічні тощо);
- вимоги щодо забезпечення пожежної безпеки та вибухонебезпеки;
- порядок повідомлення директора коледжу про нещасні випадки чи раптові захворювання, факти порушення технологічного процесу, виявлені несправності обладнання, устаткування, пристроїв, інструменту, засобів захисту та про інші небезпечні та шкідливі виробничі фактори, що загрожують життю і здоров'ю працівників.

2.8. Розділ «Вимоги безпеки після закінчення роботи», повинен містити:

- порядок безпечного вимикання, зупинення, розбирання, очищення і змащення обладнання, пристроїв, машин, механізмів та апаратури, а при безперервному процесі порядок передачі їх черговій зміні;
- порядок здавання робочого місця;
- вимоги санітарних норм і правил особистої гігієни, яких повинен дотримуватись працівник після закінчення роботи;
- порядок повідомлення директора, або заступника директора з адміністративно-господарської роботи про всі недоліки, виявлені в процесі роботи;

2.9. Розділ «Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях», повинен містити:

- відомості про ознаки можливих аварійних ситуацій, характерні причини аварій (вибухів, пожеж тощо);
- відомості про засоби та дії, спрямовані на запобігання можливим аваріям;
- порядок дій, особисті обов'язки та правила поведінки працівника при виникненні аварії згідно з планом її ліквідації, в тому числі у випадку її виникнення під час передачі-приймання зміни при безперервній роботі;
- порядок повідомлення директора коледжу про аварії та ситуації, що можуть до них призвести;
- порядок дій щодо подання до медичної допомоги потерпілим під час аварії.

III. Викладення тексту інструкцій

При викладенні тексту інструкції потрібно керуватися такими правилами:

- 3.1. Текст має бути стислим, зрозумілим, конкретним (без можливості різного тлумачення);
- 3.2. В тексті інструкції не повинно бути посилань на нормативні акти, вимоги яких враховуються при її розробці;
- 3.3. У тексті інструкції не допускається застосування не властивих для нормативних актів слів, словосполучень і зворотів, характерних для розмовної мови, довільних скорочень слів, використання для позначення одного поняття різних термінів, а також іноземних слів чи термінів за наявності рівнозначних слів чи термінів в українській мові;

3.4. Допускається застосування лише загальноприйнятих скорочень та аббревіатур, а також заміна застосованих в інструкції словосполучень скороченням або аббревіатурою за умови повного відтворення цього словосполучення при першому згадуванні в тексті із зазначенням у дужках відповідного скорочення чи аббревіатури;

3.5. Не потрібно застосовувати слова «категорично», «особливо», «обов'язково», «суворо» тощо, оскільки всі вимоги інструкції є однаково обов'язковими;

3.6. Для наочності окремі вимоги можуть ілюструватись малюнками, схемами, кресленнями тощо;

3.7. Якщо безпека роботи обумовлена певними нормами (величини відстаней, напруги тощо), вони повинні бути наведені в інструкції.

IV. Розроблення, затвердження та введення в дію інструкцій

4.1. Інструкції розробляються, узгоджуються і затверджуються згідно з «Порядком опрацювання і затвердження роботодавцем нормативних актів з охорони праці, що діють на підприємстві, затвердженим наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 21.12.1993 № 132 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства соціальної політики України від 01.11.2016 року № 1259).

4.2. Інструкції, що діють в коледжі розробляються відповідно до переліку інструкцій, який складається службою охорони праці коледжу за участю керівників підрозділів.

4.3. Загальне керівництво розробленням (переглядом) інструкцій покладається на директора коледжу.

4.4. Необхідні інструкції розробляються (переглядаються) безпосереднім інженером з охорони праці.

4.5. У разі використання примірної інструкції як основи для розробки інструкції, що діє в коледжі, вона підлягає оформленню, узгодженню і затвердженню в порядку, встановленому цим Положенням. За необхідності до цієї інструкції вносяться зміни і доповнення стосовно конкретних умов коледжу (дільниці, робочого місця) і з урахуванням вимог нормативних актів, які набули чинності після затвердження відповідної примірної інструкції.

4.6. Для нових виробництв, що вводяться в дію вперше, допускається розробка тимчасових інструкцій, що діють в закладі. Тимчасові інструкції повинні відповідати вимогам цього Положення, а їх вимоги - забезпечувати безпечне здійснення технологічних процесів (робіт) і безпечну експлуатацію обладнання. Такі інструкції можуть розроблятися як за професіями, так і за видами робіт і вводяться в дію на термін до прийняття зазначених виробництв в експлуатацію державною приймальною комісією.

4.7. Інструкція, що діє в закладі, набуває чинності з дня її затвердження. Інструкція повинна бути введена в дію до впровадження (початку виконання робіт).

4.8. Титульний аркуш, перша та остання сторінки інструкції, що діє в коледжі, оформлюються згідно «Типового положення про розробку інструкцій».

V. Реєстрація, облік і видача інструкцій в коледжі

5.1. Інструкції, які вводяться в дію (переглядаються) в коледжі, реєструються службою охорони праці в журналі реєстрації інструкцій з охорони праці.

5.2. Введені в дію інструкції видаються (тиражуються) у вигляді брошур (для безпосередньої видачі керівникам структурних підрозділів та працівникам) або односторонніх аркушів чи плакатів (для розміщення на робочих місцях) (далі - примірники інструкцій).

5.3. Видача примірників інструкцій керівникам структурних підрозділів коледжу проводиться службою охорони праці з реєстрацією в журналі обліку видачі інструкцій з охорони праці.

5.4. Примірники інструкцій видаються працівникам безпосередніми керівниками робіт під час проведення первинного інструктажу в порядку, встановленому директором коледжу, або розміщуються на їх робочих місцях.

5.5. У кожного керівника структурного підрозділу коледжу має бути у наявності комплект примірників інструкцій, необхідних для працівників усіх професій і для всіх видів робіт підрозділу, а також перелік цих інструкцій, затверджений директором коледжу.

5.6. Примірниками інструкцій забезпечуються працівники і керівники структурних підрозділів безкоштовно.

VI. Перегляд інструкцій

6.1. Перегляд інструкцій проводиться в строки, передбачені нормативно правовими актами з охорони праці, на основі яких їх розроблено, але не рідше ніж один раз на 5 років, а для робіт з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, - не рідше ніж один раз на 3 роки.

6.2. Інструкції переглядаються до настання строків, зазначених у пункті 6.1 цього розділу, у разі:

- зміни законодавства України про працю та охорону праці;
- набрання чинності новими або переглянутими нормативно-правовими актами з охорони праці;
- аварійної ситуації або нещасного випадку, що спричинили необхідність перегляду (зміни) інструкції.

6.3. У разі зміни законодавства України про працю, та про охорону праці або умов праці, впровадження нових матеріалів, апаратури, пристроїв, інструментів тощо інструкція переглядається до впровадження зазначених змін.
